

مقایسه رضایت زناشویی در زنان با توجه به روابط قبل از ازدواج

Comparison of Marital Satisfaction in Married Women in Consideration of Premarital Relationship

H. Mirzaie, M. A.

Department of Psychology, University of Science and Culture, Tehran, Iran

A. Fathi-Ashtiani, Ph.D.

Behavioral Sciences Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran (عج)

A. Soleymani, Ph.D.

Department of Psychology, University of Science and Culture, Tehran, Iran

N. Yousefi, M. A.

Department of Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

✉ حدیث میرزایی

گروه روان‌شناسی، دانشگاه علم و فرهنگ

دکتر علی فتحی آشتیانی

گروه روان‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)

دکتر علی اکبر سلیمانی

گروه روان‌شناسی، دانشگاه علم و فرهنگ

نوید یوسفی

گروه روان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی

دریافت مقاله: ۹۵/۱۰/۲۹

دریافت نسخه اصلاح شده: ۹۶/۶/۴

پذیرش مقاله: ۹۶/۶/۱۰

Abstract

This research aimed to compare marital satisfaction in different groups of women according to premarital relationships. The sample of this subsequent and comparative study includes 197 women who have been married for 2 to 5 years. According to the findings of this research, there was a significant difference in marital satisfaction (which were gained via ENRICH Marital Satisfaction Scale) between groups, in a way that satisfaction was from highest to lowest in the following order: non-sexual relationship with future hus-

چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه رضایت زناشویی در گروه‌های مختلف زنان با توجه به روابط قبل از ازدواج صورت پذیرفته است. نمونه این پژوهش علی - مقایسه‌ای (پس‌رویدادی) را ۱۹۷ نفر از زنان متأهل شهر تهران تشکیل دادند که دو تا پنج سال از ازدواج‌شان گذشته بود. بر اساس یافته‌های پژوهش، در رضایت زناشویی (نمره به دست آمده از پرسش‌نامه انریچ) زنان در گروه‌های مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد، به گونه‌ای که رضایت زناشویی به ترتیب از بیشترین تا کمترین در گروه‌های مورد مطالعه عبارت بود از: داشتن

✉ Corresponding author: Department of Psychology, Faculty of Psychology and Education, University of Zanjan, Zanjan, Iran.
Email: rezapurroya@gmail.com

✉ نویسنده مسئول: تهران، بزرگراه اشرافی اصفهانی، خیابان شهید قموشی، خیابان بهار، دانشگاه علم و فرهنگ، گروه روان‌شناسی
پست الکترونیکی: hadissmirzaie@gmail.com

band, non-sexual relationship with different person, without premarital relationship, sexual relationship with future husband, and sexual relationship with different person. Also, in all subscales of marital satisfaction (including personal issues, marital communication, conflict resolution, financial management, leisure activities, sex, marriage and children, family and friends, and religious orientation) the group with non-sexual relationship with future husband recorded higher marks. Analysis showed that having non-sexual relationship with future husband companies with more marital satisfaction. On the other side, having sexual relationship with husband or a different person was associated with lower marital satisfaction.

Keywords: Marital Satisfaction, Premarital Relationship, Sexual Relationship, Non-Sexual Relationship.

رابطه غیرپیشرفته با همسر، داشتن رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر، بدون رابطه، داشتن رابطه پیشرفته با همسر و داشتن رابطه پیشرفته با غیرهمسر. همچنین، در تمام خرده‌مقیاس‌های رضایت زناشویی (شامل موضوعات شخصی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، خانواده و دوستان و جهت‌گیری مذهبی) افراد دارای روابط غیرپیشرفته با همسر، نمرات بالاتری ثبت کردند. نتایج نشان‌دهنده این است که روابط قبل از ازدواج به صورت غیرپیشرفته با همسر می‌تواند رضایت زناشویی بیشتری به همراه داشته باشد. در مقابل، روابط پیشرفته قبل از ازدواج با همسر و غیرهمسر می‌تواند با کمترین رضایت زناشویی همراه باشد.

کلیدواژه‌ها: رضایت زناشویی، رابطه قبل از ازدواج، رابطه پیشرفته، رابطه غیرپیشرفته.

مقدمه

خانواده همواره به عنوان نهادی اجتماعی شناخته می‌شود، اما این نهاد وجوه فردی بسیاری نیز دارد، چنان که بر رشددهندگی و ارضاکندگی بودن آن به‌ویژه برای همسران تأکید فراوان شده است (گلدنبرگ^۱، ۱۹۹۶). این موضوع در فرهنگ‌هایی چون ایران اهمیت چشمگیری دارد، چرا که خانواده در ایران «بهترین مکان برای زندگی افراد» شناخته می‌شود (اعزازی^۲، ۱۳۷۹)، به نحوی که همواره، هم از منظر تاریخی و هم اجتماعی، از مهم‌ترین و اثرگذارترین نهادهای اجتماعی بوده است (آزاد ارمکی^۳، ۲۰۰۴، ص ۴۶۸). رضایت زناشویی در واقع «حالتی از رضایت‌مندی در ازدواج است که به وسیله ادراک درون‌فردی... یا یک ادراک بین‌شخصی... تعریف می‌شود» (اسپانیر و لويس^۴، ۱۹۸۰).

عوامل مهمی بر رضایت زناشویی اثر می‌گذارند و متقابلاً از آن متأثر می‌شوند؛ به عنوان مثال، تحقیقاتی درباره نارضایتی از ازدواج‌ها نشان داده‌اند که کیفیت ضعیف روابط زناشویی به جدایی منجر می‌شود (کردک^۵، ۲۰۰۵). این فرآیند البته دوسویه است، چنان که در پژوهشی مشخص شد که رضایت زناشویی نیز یک پیش‌بین قوی برای نحوه ارتباط زوجین است (لاونر، کارنی و برادبری^۶، ۲۰۱۶).

با توجه به افزایش سن ازدواج در سال‌های گذشته در ایران، شاهد افزایش روابط دختران و پسران قبل از ازدواج بوده‌ایم، به نحوی که بسیاری از نوجوانان، یعنی ۶۰-۲۰ درصد گروه سنی ۱۸-۱۴ سال، حداقل با یک نفر از جنس مخالف وارد ارتباط عاطفی یا رابطه پیشرفته‌تر شده‌اند (خلج‌آبادی فراهانی^۷، ۱۳۹۱). این در حالی است که روابط دختر و پسر قبل از ازدواج، از لحاظ فرهنگی، شرعی و قانونی، منع شده است. این تغییر ممکن است به دلیل رشد تجددگرایی در جامعه و تأثیرپذیری از سایر فرهنگ‌ها باشد. باید توجه داشت که دسترسی آسان افراد به راه‌های ارتباطی جدید، حضور بیشتر افراد در محیط‌های اجتماعی نظیر دانشگاه‌ها و افزایش مهاجرت به شهرهای بزرگ، امکان آشنا شدن افراد را با سایر فرهنگ‌ها تسهیل کرده است. با این حال، نمی‌توان تصور کرد که تمامی منع‌های اخلاقی، شرعی و قانونی درباره روابط قبل از ازدواج به سرعت کنار گذاشته شده باشد. به عبارت دیگر، این روابط هنوز با اضطراب و تردیدهایی از جانب افراد همراه است (گلزاری^۸، ۱۳۸۳).

در بسیاری از تحقیقات، تفاوت‌های جنسیتی در این روابط نیز مورد توجه بوده است، مثلاً هدف بیشتر دختران از این روابط ازدواج است، اما پسران کمتر قصد ازدواج دارند (خلج‌آبادی فراهانی، کاظمی پور و رحیمی^۹، ۱۳۹۲). بهداشت جنسی نیز در این زمینه اهمیت بسیاری دارد، چرا که زنان دارای روابط جنسی قبل از ازدواج، بیشتر از مردان در معرض ابتلا به ایدز و هیپاتیت هستند (قبرمیشائیل و فینکلمن^{۱۰}، ۲۰۱۳). با این حال، به نظر می‌رسد تفاوت‌های جنسیتی در این روابط رو به کاهش و آزادی‌ها رو به افزایش است (اسپریچر، ترگر و ساکالوک^{۱۱}، ۲۰۱۳).

نکته قابل توجه در این زمینه تأثیرات احتمالی تجربه روابط قبل از ازدواج بر رضایت زناشویی است. بر اساس پژوهش موسوی، نوابی‌نژاد و عاطف وحید^{۱۲} (۱۳۸۶)، افرادی که روابط قبل از ازدواج را تجربه کرده‌اند، در زندگی زناشویی کمتر دچار تعارض می‌شوند، واکنش هیجانی کمتری بروز می‌دهند، همکاری بیشتری دارند و امور مالی را کمتر از هم جدا می‌کنند. در مقابل، در پژوهش خلج‌آبادی فراهانی و شجاعی^{۱۳} (۱۳۹۲)، حدود ۴۳ درصد دانشجویان معاشرت قبل از ازدواج را با کاهش رضایت زناشویی در زوجین همراه دانستند، ۳۳ درصد در این زمینه تردید داشتند و ۱۴ درصد هم مخالف این عقیده بودند. در مورد معاشرت پیشرفته قبل از ازدواج نیز نتایج بدین صورت بود که ۵۸ درصد دانشجویان، معاشرت پیشرفته قبل از ازدواج با جنس مخالف را با کاهش رضایت زناشویی مرتبط می‌دانستند، ۲۸ درصد در این خصوص مردد و ۱۴ درصد مخالف این عقیده بودند.

از آنجا که «رضایت زناشویی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده پایداری و ناپایداری یک رابطه باشد» (تیرگری، اصغرنژاد، بیان‌زاده و عابدین^{۱۴}، ۱۳۸۵)، توجه به این عامل در پژوهش‌های مربوط به خانواده بسیار ضروری است، به ویژه در فرهنگ ایرانی - اسلامی که اهمیت بسیاری برای نهاد خانواده قائل است. هم‌چنین، چنان که گفته شد، زنان در چنین روابطی آسیب‌پذیرتر هستند و بنابراین، توجه به تجربیات آنان در این زمینه لازم است. بر این اساس، این پژوهش با هدف مقایسه تأثیر انواع روابط قبل از ازدواج بر رضایت زناشویی و خرده‌مقیاس‌های آن انجام شده و درصدد پاسخگویی به این سؤال است که بین افراد با روابط پیشرفته قبل از ازدواج با غیرهمسر خود، روابط پیشرفته قبل از ازدواج با همسر خود، روابط غیرپیشرفته قبل از ازدواج با

غیرهمسر خود، روابط غیرپیشرفته قبل از ازدواج با همسر خود و افرادی که روابط قبل از ازدواج نداشته‌اند، از نظر رضایت زناشویی چه تفاوتی وجود دارد.

روش

این پژوهش از نوع علی - مقایسه‌ای (پس‌رویدادی) است. روش علی - مقایسه‌ای برای پژوهش‌هایی مناسب است که کنترل و دستکاری متغیرهای بازیگر برای بررسی روابط علت و معلولی میسر نباشد و همچنین کنترل تجربی و آزمایشگاهی نیز غیرممکن باشد (دلور^{۱۵}، ۱۳۸۰).

جامعه آماری این پژوهش کلیه زنان متأهل ساکن شهر تهران بود که حداقل دو و حداکثر پنج سال از ازدواج‌شان گذشته باشد. روش نمونه‌گیری این پژوهش در دسترس بود و نمونه‌گیری تا زمانی ادامه پیدا کرد که در هر گروه حداقل ۳۰ مورد قرار گرفتند.

در این پژوهش از دو ابزار استفاده شد. نخست، پرسش‌نامه ۴۷ سؤالی انریچ که فاورز و اولسون^{۱۶} (۱۹۹۳) آن را تدوین و اعتبارش را با استفاده از روش آلفا ۰/۹۲ گزارش کردند. در کشور ما اولین بار سلیمانین^{۱۷} (۱۳۷۳) همبستگی درونی آزمون را برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه و گزارش کرد. در پژوهش مهدویان^{۱۸} (۱۳۷۶)، این عدد در کار روی اعتبار آزمون با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش بازآزمایی، به فاصله یک هفته (برای مردان ۰/۹۳۷ و برای زنان ۰/۹۴۴ و برای مردان و زنان ۰/۹۴) به دست آمد.

دومین ابزار این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته درباره روابط قبل از ازدواج بود. این پرسش‌نامه، روابط قبل از ازدواج افراد را بر اساس گزارش آن‌ها در یکی از این پنج گروه قرار می‌دهد: ۱- دارای روابط پیشرفته قبل از ازدواج با همسر، ۲- دارای روابط غیرپیشرفته قبل از ازدواج با همسر، ۳- دارای روابط پیشرفته قبل از ازدواج با غیرهمسر، ۴- دارای روابط غیرپیشرفته قبل از ازدواج با غیرهمسر و ۵- بدون رابطه قبل از ازدواج. منظور از «رابطه پیشرفته» تجربه رابطه جنسی است. در این پرسش‌نامه همچنین سن، مدت ازدواج و روابط قبل از ازدواج آزمودنی از او پرسیده می‌شود.

این پژوهش به برداشت آزمودنی از روابط جنسی اکتفا کرده و نوع روابط جنسی را مشخص نکرده است؛ در واقع، پژوهش درصدد کشف تفاوت افرادی است که روابط قبل از ازدواج خود را در یکی از پنج گروه ما گزارش می‌کنند. نمونه‌گیری نیز از بین زنان متأهل و به صورت در دسترس انجام شد و افرادی که ملاک‌های ورود به پژوهش را داشتند، انتخاب شده و پرسش‌نامه‌های مذکور را تکمیل کردند. پرسش‌نامه‌ها به یکی از این سه صورت در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت: چاپ‌شده، ایمیل و اینترنتی^{۱۹}. برای جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها به صورت دستی از فضاهایی مانند آرایشگاه‌های زنانه استفاده شد. پرسش‌نامه‌هایی که به صورت کامل و صحیح تکمیل شده بود، نمره‌گذاری شد و داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. داده‌های به دست آمده به کمک آزمون‌های آماری مرتبط در دو قسمت آمار توصیفی و آمار استنباطی تجزیه و تحلیل شد. جدول‌ها و نمودارهای توزیع فراوانی در بخش توصیفی و با آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره^{۲۰}، آزمون تحلیل واریانس یکطرفه^{۲۱}، آزمون باکس^{۲۲}، آزمون بارتلت^{۲۳} و آزمون تعقیبی ال اس دی^{۲۴} در بخش استنباطی تحلیل شد. در تمامی این مراحل از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها

نمونه این پژوهش شامل ۱۹۷ نفر بود. آزمودنی‌ها بر اساس نوع رابطه‌شان که در پرسش‌نامه محقق ساخته ثبت کردند، در پنج گروه (هر گروه حداقل ۳۰ نفر) قرار گرفتند. جدول ۱ نشان‌دهنده میانگین و انحراف معیار سن، مدت ازدواج و نمره رضایت زناشویی است.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار سن، مدت ازدواج و نمره رضایت زناشویی گروه‌ها

نمره رضایت زناشویی	مدت ازدواج (به سال)					سن (به سال)			تعداد	گروه‌های مورد مطالعه	
	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	بیشترین	کمترین	انحراف معیار	میانگین	بیشترین			
۷/۲۸	۵۰/۱۰	۱/۰۵۵	۳/۳۶	۵	۲	۳/۸۰۳	۳۰/۹۸	۴۰	۲۵	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر
۹/۳۹	۵۶/۹۱	۰/۹۱۵	۲/۹۱	۵	۲	۴/۲۵۴	۳۰/۶۵	۴۱	۲۳	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر
۹/۸۵	۳۲/۵۷	۰/۹۶۱	۲/۸۰	۵	۲	۲/۲۷۰	۲۶/۴۷	۳۲	۲۳	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر
۱۵/۰۲	۴۳/۱۷	۱/۰۶۲	۲/۹۰	۵	۲	۲/۸۰۱	۲۸/۱۳	۳۵	۲۴	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر
۱۴/۰۵	۴۶/۳۷	۱/۱۱۲	۳/۱۸	۵	۲	۳/۳۷۶	۳۰/۲۴	۳۷	۲۴	۴۹	بدون رابطه

نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره MANOVA نشان‌دهنده وجود تفاوت معنادار بین گروه‌های مورد مطالعه بود. جدول ۲ نتیجه این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۲: نتیجه تحلیل واریانس چندمتغیره در گروه‌های مورد مطالعه

متغیر وابسته	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	ارزش F	سطح معناداری
رضایت زناشویی	۱۱۶۳۲/۵۵۹	۴	۲۹۰۸/۱۴۰	۲۲/۳۶۷	۰/۰۰۱*

معناداری در سطح ۰/۰۱ (**)

سپس، میان گروه‌ها آزمون تعقیبی دوه‌دو انجام شد که نتیجه این آزمون نشان‌دهنده تفاوت معنادار ($P < 0/01$) بین گروه‌ها بود. جدول ۳ نتایج آزمون مذکور را نشان می‌دهد.

جدول ۳: مقایسه گروه‌های مورد مطالعه در رضایت زناشویی

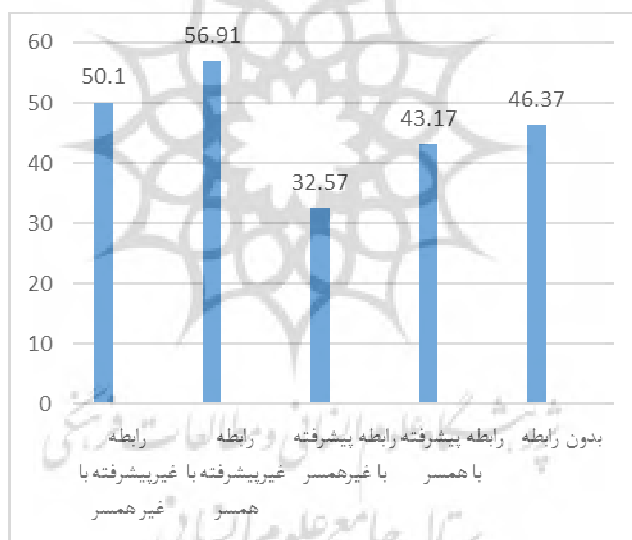
گروه‌های مطالعه	مقایسه گروه‌های مطالعه	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	رابطه غیرپیشرفته با همسر	$-۶/۸۲^\circ$	۰/۰۰۶
	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	$۱۷/۵۳^\circ$	۰/۰۰۰۱
	رابطه پیشرفته با همسر	$۶/۹۳^\circ$	۰/۰۱۲
	بدون رابطه	$۳/۷۳$	۰/۱۲۲
رابطه غیرپیشرفته با همسر	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	$۶/۸۲^\circ$	۰/۰۰۶
	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	$۲۴/۳۵^\circ$	۰/۰۰۰۱

ادامه جدول ۳

۰/۰۰۰۱	۱۳/۷۵°	رابطه پیشرفته با همسر	رابطه پیشرفته با غیرهمسر
۰/۰۰۰۱	۱۰/۵۵°	بدون رابطه	
۰/۰۰۰۱	-۱۷/۵۳°	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	
۰/۰۰۰۱	-۲۴/۳۵°	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۰۰۰۱	-۱۰/۶۰°	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۰۰۰۱	-۱۳/۸۰°	بدون رابطه	رابطه پیشرفته با همسر
۰/۰۱۲	-۶/۹۳°	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	
۰/۰۰۰۱	-۱۳/۷۵°	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۰۰۰۱	۱۰/۶۰°	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۲۲۷	-۳/۲۰	بدون رابطه	
۰/۱۲۲	-۳/۷۳	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	بدون رابطه
۰/۰۰۰۱	-۱۰/۵۵°	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۰۰۰۱	۱۳/۸۰°	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۲۲۷	۳/۲۰	رابطه پیشرفته با همسر	

معناداری در سطح ۰/۰۵ (*) و ۰/۰۱ و معناداری در سطح (**)

بدین ترتیب، میزان رضایت زناشویی از بیشترین تا کمترین مقدار در گروه‌های مورد مطالعه این‌گونه بود:
 ۱- رابطه غیرپیشرفته با همسر؛ ۲- رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر؛ ۳- بدون رابطه؛ ۴- رابطه پیشرفته با همسر؛ ۵- رابطه پیشرفته با غیرهمسر. این موضوع در نمودار ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱: مقایسه میزان رضایت زناشویی در گروه‌های مورد مطالعه

چنان که گفته شد، پرسش‌نامه رضایت زناشویی انریچ دارای ۹ زیرمقیاس است. جدول ۴ نشان‌دهنده میانگین و انحراف معیار زیرمقیاس‌های رضایت زناشویی افراد مورد بررسی در گروه‌های مورد مطالعه است.

جدول ۴: میانگین و انحراف معیار زیرمقیاس‌های رضایت زناشویی در گروه‌های مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	تعداد	زیرمقیاس‌های رضایت زناشویی و گروه‌های مورد مطالعه	
۰/۶۳۳	۳/۴۵	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	موضوعات شخصی
۰/۷۱۹	۳/۸۰	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۵۱	۲/۳۰	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۷۷۶	۲/۸۷	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۸۸۲	۳/۱۸	۴۹	بدون رابطه	
۰/۸۸۶	۳/۲۰	۱۹۷	جمع	
۰/۷۳۹	۳/۵۵	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	ارتباط زناشویی
۰/۶۹۸	۳/۹۶	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۴۰	۲/۲۷	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۷۸۵	۲/۷۳	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۱/۰۲۶	۳/۲۲	۴۹	بدون رابطه	
۰/۹۸۰	۳/۲۴	۱۹۷	جمع	
۰/۷۸۲	۳/۷۹	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	حل تعارض
۰/۶۹۸	۳/۹۶	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۸۱	۱/۸۷	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۸۰۹	۳/۳۷	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۱/۰۷۶	۳/۲۷	۴۹	بدون رابطه	
۱/۰۷۴	۳/۳۴	۱۹۷	جمع	
۰/۸۱۶	۳/۶۷	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	مدیریت مالی
۰/۶۸۷	۳/۸۰	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۴۹۸	۲/۶۰	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۷۵۰	۲/۷۰	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۱/۰۰۸	۳/۳۳	۴۹	بدون رابطه	
۰/۹۱۴	۳/۳۰	۱۹۷	جمع	
۰/۶۸۳	۳/۸۶	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	فعالیت‌های اوقات فراغت
۰/۵۹۸	۳/۶۷	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۷۵	۲/۴۰	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۶۹۹	۲/۸۳	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۱/۱۴۶	۳/۲۴	۴۹	بدون رابطه	
۰/۹۴۸	۳/۲۸	۱۹۷	جمع	
۰/۶۶۸	۳/۵۷	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	روابط جنسی
۰/۵۸۲	۴/۲۰	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۸۴۵	۲/۱۰	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۹۶۸	۲/۴۰	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۹۵۷	۲/۸۶	۴۹	بدون رابطه	
۱/۱۰۰	۳/۱۴	۱۹۷	جمع	
۰/۷۹۸	۳/۴۰	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	ازدواج و فرزندان
۰/۶۲۳	۳/۴۸	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۴۸	۲/۱۷	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۸۹۸	۲/۷۷	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۸۸۹	۳/۲۰	۴۹	بدون رابطه	

ادامه جدول ۴

۰/۸۹۷	۳/۰۹	۱۹۷	جمع	
۰/۷۵۰	۳/۲۱	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	خانواده و دوستان
۰/۵۸۰	۳/۵۹	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۷۷۴	۲/۲۳	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۹۲۲	۲/۶۷	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۹۱۳	۳/۱۴	۴۹	بدون رابطه	
۰/۹۰۲	۳/۰۵	۱۹۷	جمع	
۰/۵۵۸	۴/۰۷	۴۲	رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر	جهت‌گیری مذهبی
۰/۵۳۳	۳/۹۳	۴۶	رابطه غیرپیشرفته با همسر	
۰/۶۸۱	۲/۴۷	۳۰	رابطه پیشرفته با غیرهمسر	
۰/۷۴۰	۳/۲۷	۳۰	رابطه پیشرفته با همسر	
۰/۸۹۳	۳/۵۱	۴۹	بدون رابطه	
۰/۸۷۲	۳/۵۳	۱۹۷	جمع	

چنان که در جدول ۴ مشخص است، در پنج خرده‌مقیاس موضوعات شخصی، ارتباط زناشویی، مدیریت مالی، ازدواج و فرزندان و خانواده و دوستان، ترتیب نمرات ثبت شده از بیشترین تا کمترین چنین بود: افراد با رابطه غیرپیشرفته با همسر قبل از ازدواج، افراد با رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر، افراد بدون رابطه، افراد با رابطه پیشرفته با همسر و افراد با رابطه پیشرفته با غیرهمسر.

در خرده‌مقیاس فعالیت‌های اوقات فراغت نیز پس از گروه دارای رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر، ترتیب گروه‌ها چنین بود: دارای رابطه غیرپیشرفته با همسر، بدون رابطه، رابطه پیشرفته با همسر و رابطه پیشرفته با غیرهمسر.

در خرده‌مقیاس حل تعارض نیز افرادی که پیش از ازدواج، رابطه غیرپیشرفته با همسر را تجربه کرده‌اند، بیشترین نمره را ثبت کردند. افراد با رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر، افراد با رابطه پیشرفته با همسر، افراد بدون رابطه و افراد با رابطه پیشرفته با غیرهمسر به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفتند.

هم‌چنین، در خرده‌مقیاس روابط جنسی، افرادی که پیش از ازدواج روابط غیرپیشرفته را با همسر تجربه کرده‌اند، بیشترین نمره را ثبت کردند و بعد از آن، به ترتیب، این روابط قرار گرفت: غیرپیشرفته با غیرهمسر، بدون رابطه، پیشرفته با همسر و پیشرفته با غیرهمسر.

در نهایت، در خرده‌مقیاس جهت‌گیری مذهبی، افراد دارای رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر بیشترین نمره را کسب کردند و پس از آن‌ها افراد با رابطه غیرپیشرفته با همسر، بدون رابطه، با رابطه پیشرفته با همسر و با رابطه پیشرفته با غیرهمسر نمرات بعدی را کسب کردند.

بدین ترتیب، زنانی که پیش از ازدواج رابطه غیرپیشرفته با فردی داشتند که بعداً با او ازدواج کردند، علاوه بر نمره کلی رضایت زناشویی، در هشت خرده‌مقیاس (از ۹ خرده‌مقیاس) نیز بیشترین نمره را ثبت نمودند. هم‌چنین، زنانی که قبل از ازدواج رابطه پیشرفته با فردی غیر از همسر کنونی خود داشتند، علاوه بر نمره کلی رضایت زناشویی، در هر ۹ خرده‌مقیاس نیز کمترین نمره را ثبت کردند.

نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه در زیرمقیاس‌های رضایت زناشویی نیز نشان‌دهنده تفاوت معنادار گروه‌ها ($P < 0/01$) در زیرمقیاس‌های رضایت زناشویی بود. جدول ۵ نتایج این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۵: نتایج آزمون تحلیل واریانس یکطرفه در زیر مقیاس‌های رضایت زناشویی در گروه‌های مورد مطالعه

سطح معناداری	ارزش F	مجدورات میانگین	درجات آزادی	مجموع مجدورات	زیر مقیاس‌های رضایت زناشویی در گروه‌های مورد مطالعه
.001**	۲۱/۱۸۶	۱۱/۷۸۰	۴	۴۷/۱۲۱	بین گروهی
		/۵۵۶۰	۱۹۲	۱۰۶/۷۵۷	درون گروهی
			۱۹۶	۱۵۳/۸۷۸	جمع
.001**	۲۴/۵۵۲	۱۵/۹۳۱	۴	۶۳/۷۲۳	بین گروهی
		/۶۴۹۰	۱۹۲	۱۲۴/۵۸۲	درون گروهی
			۱۹۶	۱۸۸/۳۰۵	جمع
.001**	۳۲/۴۵۰	۲۲/۸۱۱	۴	۹۱/۲۴۴	بین گروهی
		/۷۰۳۰	۱۹۲	۱۳۴/۹۶۹	درون گروهی
			۱۹۶	۲۲۶/۲۱۳	جمع
.001**	۱۷/۰۳۱	۱۰/۷۱۹	۴	۴۲/۸۷۸	بین گروهی
		/۶۲۹۰	۱۹۲	۱۲۰/۸۴۸	درون گروهی
			۱۹۶	۱۶۳/۷۲۶	جمع
.001**	۱۹/۲۵۰	۱۲/۶۰۰	۴	۵۰/۴۰۲	بین گروهی
		/۶۵۵۰	۱۹۲	۱۲۵/۶۷۹	درون گروهی
			۱۹۶	۱۷۶/۰۸۱	جمع
.001**	۴۲/۸۱۴	۲۷/۹۶۹	۴	۱۱۱/۸۷۵	بین گروهی
		/۶۵۳۰	۱۹۲	۱۲۵/۴۲۵	درون گروهی
			۱۹۶	۲۳۷/۲۹۹	جمع
.001**	۱۶/۵۷۹	۱۰/۱۱۱	۴	۴۰/۴۴۳	بین گروهی
		/۶۱۰۰	۱۹۲	۱۱۷/۰۹۰	درون گروهی
			۱۹۶	۱۵۷/۵۲۳	جمع
.001**	۱۵/۶۶۱	۹/۸۰۹	۴	۳۹/۲۳۵	بین گروهی
		/۶۲۶۰	۱۹۲	۱۲۰/۲۵۷	درون گروهی
			۱۹۶	۱۵۹/۴۹۲	جمع
.001**	۲۸/۷۸۳	۱۳/۹۶۷	۴	۵۵/۸۶۷	بین گروهی
		/۴۸۵۰	۱۹۲	۹۳/۱۶۸	درون گروهی
			۱۹۶	۱۴۹/۰۳۶	جمع

(معناداری در سطح ۰/۰۱ (**))

بحث و تفسیر

پژوهش حاضر با هدف مقایسه رضایت زناشویی در زنان متأهل شهر تهران با توجه به انواع روابط آن‌ها قبل از ازدواج، به روش علی - مقایسه‌ای در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ انجام شد. برای این کار، آزمودنی‌ها به پنج دسته تقسیم شدند: کسانی که پیش از ازدواج هیچ‌گونه رابطه‌ای را با مردان تجربه نکرده بودند؛ کسانی که پیش از ازدواج رابطه غیرپیشرفته (غیرجنسی) را با فردی تجربه کرده بودند که بعداً با او ازدواج کردند؛ کسانی که رابطه غیرپیشرفته را با فردی غیر از همسر کنونی خود تجربه کرده بودند؛ کسانی که رابطه پیشرفته (جنسی) را با فردی تجربه کرده بودند که بعداً با او ازدواج کردند و کسانی که رابطه پیشرفته را با فردی غیر از همسر کنونی خود تجربه کرده بودند. اطلاعات مربوط به این روابط از طریق پرسش‌نامه

محقق ساخته کسب شد و نتایج آن با نمره‌ای که افراد در پرسش‌نامه رضایت زناشویی انریچ ثبت کردند، مقایسه شد. بر اساس نتایج آزمون تعقیبی، در میان این گروه‌ها، تفاوت رضایت زناشویی در دو گروه دارای رابطه غیرپیشرفته با همسر و پیشرفته با غیرهمسر با تمامی گروه‌های دیگر معنی‌دار بود. هم‌چنین، تفاوت رضایت زناشویی گروه دارای رابطه پیشرفته با همسر و غیرپیشرفته با غیرهمسر با دیگر گروه‌ها، به جز گروه بدون رابطه معنی‌دار بود.

بر اساس تحلیل‌های آماری، میزان رضایت زناشویی از بیشترین تا کمترین مقدار در گروه‌های مورد مطالعه این‌گونه بود: ۱- رابطه غیرپیشرفته با همسر؛ ۲- رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر؛ ۳- بدون رابطه؛ ۴- رابطه پیشرفته با همسر؛ ۵- رابطه پیشرفته با غیرهمسر.

بدین ترتیب، مشخص است که داشتن رابطه جنسی قبل از ازدواج، چه با همسر آینده و چه با فردی دیگر، می‌تواند یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های کاهش رضایت زناشویی باشد. در واقع، دو گروهی که پیش از ازدواج روابط جنسی را تجربه کرده بودند، کمترین رضایت زناشویی را پس از ازدواج ثبت کردند و در مقابل، دو گروهی که پیش از ازدواج وارد رابطه جنسی نشده بودند، دارای بیشترین میزان رضایت زناشویی بودند. از بین دو گروهی که رابطه پیشرفته قبل از ازدواج را تجربه کرده بودند، گروه دارای رابطه پیشرفته با غیرهمسر کمترین نمرات رضایت زناشویی را کسب کرد و پس از آن، گروه دارای رابطه پیشرفته با همسر قرار گرفت. در تمامی خرده‌مقیاس‌های رضایت زناشویی نیز افراد دارای رابطه پیشرفته با غیرهمسر کمترین نمرات را ثبت کردند. افراد دارای رابطه پیشرفته با همسر نیز در هشت خرده‌مقیاس (از ۹ مورد) در رتبه چهارم قرار گرفتند و فقط در خرده‌مقیاس «حل تعارض» نمراتی بالاتر از گروه بدون رابطه ثبت کردند، گرچه بر اساس نتایج آزمون تعقیبی، مشخص شد که این تفاوت نیز معنی‌دار نیست.

چنان که گفته شد، دو گروهی که در پژوهش حاضر رضایت زناشویی بالاتری را ثبت کردند، پیش از ازدواج روابط پیشرفته با جنس مخالف را تجربه نکرده بودند، گرچه میزان رضایت زناشویی این دو گروه نیز دارای تفاوت معنی‌دار بود، به این ترتیب که گروه دارای روابط غیرپیشرفته با همسر از گروه دارای روابط غیرپیشرفته با غیرهمسر نمره رضایت زناشویی بیشتری ثبت کردند. به نظر می‌رسد یکی از عواملی که رضایت زناشویی گروه اول را افزایش داده، شناخت متقابل زوجین از یکدیگر پیش از ازدواج است. به عبارت دیگر، از آنجا که افراد این گروه رابطه جنسی با طرف مقابل را پیش از ازدواج تجربه نکرده‌اند، احتمالاً هدف اصلی آن‌ها از این رابطه دستیابی به شناخت بیشتر از همسر آینده‌شان بوده است، چنان که در فرهنگ ایرانی نیز افزایش شناخت دو طرف از یکدیگر به عنوان هدف دوره نامزدی مطرح می‌شود. این گروه در هشت مورد از ۹ خرده‌مقیاس رضایت زناشویی نیز بیشترین نمره را کسب کردند و فقط در خرده‌مقیاس «فعالیت‌های اوقات فراغت» گروه دارای رابطه غیرپیشرفته با غیرهمسر نمره بیشتری را ثبت کرد که البته بر اساس نتایج آزمون تعقیبی، تفاوت آن‌ها در این مورد نیز معنی‌دار نبود. داشتن رضایت زناشویی بیشتر در میان افراد بدون رابطه جنسی قبل از ازدواج در پژوهش موسوی، نوابی‌نژاد و عاطف وحید (۱۳۸۶) نیز تأیید شده است.

گروه بدون رابطه در این پژوهش در نمره رضایت زناشویی در حد وسط قرار گرفت، به این معنی که افراد این گروه، در مقایسه با دو گروه دارای رابطه جنسی پیش از ازدواج، نمرات بیشتر و در مقایسه با دو گروه بدون رابطه جنسی، نمرات کمتری را ثبت کردند. این گروه در هشت مورد از ۹ خرده‌مقیاس رضایت زناشویی

نیز دقیقاً در رده سوم نمرات قرار گرفت و فقط در خرده‌مقیاس «حل تعارض» نمرات کمتری را از افراد با رابطه پیشرفته با همسر ثبت کردند که گرچه بر اساس نتایج آزمون تعقیبی، این تفاوت نیز معنی‌دار نبود، اما دلیل همین میزان تفاوت احتمالاً کمتر بودن مهارت‌های ارتباطی با جنس مخالف باشد که قاعداً به دلیل نداشتن تجربه چنین رابطه‌ای پیش از ازدواج، امکان کسب آن را نداشته‌اند. بدین ترتیب، گروه بدون رابطه، گرچه از آسیب‌های احتمالی روابط پیشرفته قبل از ازدواج مصون مانده و نمرات بالاتری را در مقایسه با دو گروه دارای چنین روابطی ثبت کرد، اما به دلایلی که نیاز به پژوهش بیشتر دارد، رضایت زناشویی کمتری را نسبت به دو گروه دارای روابط غیرپیشرفته کسب کرد.

در بعضی از پژوهش‌های قبلی مشخص شده بود که تجربه رابطه جنسی زودهنگام و پیش از ازدواج می‌تواند باعث انحلال زندگی مشترک بعدی گردد. به عنوان مثال، پایک^{۲۵} (۲۰۱۱) در تحقیق خود بر نقش تأثیرگذار «رابطه جنسی قبل از ۱۶ سالگی بدون تمایل کامل» بر روابط زناشویی تأکید کرد. بر اساس پژوهش مذکور، سابقه داشتن شریکان متعدد یا تجربه سقط جنین قبل از ازدواج نیز بر انحلال زندگی زناشویی بعدی مؤثر است. از آنجا که در پژوهش حاضر، آزمودنی‌ها نوع رابطه جنسی قبل از ازدواج خود را به صورت کلی مشخص کردند، اطلاعاتی درباره احتمال تجربه تعدد شریک یا سقط جنین آن‌ها در دست نداریم. با این حال، امکان حضور افرادی با چنین تجربیاتی در میان آزمودنی‌های این پژوهش وجود دارد.

بعضی یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج بعضی پژوهش‌ها همسو نیست، از جمله در تحقیقی رابطه پیشرفته قبل از ازدواج تنها در صورتی پیش‌بینی‌کننده انحلال زندگی زناشویی بعدی دانسته شد که با فردی غیر از همسر آینده باشد؛ به عبارت دیگر، رابطه پیشرفته قبل از ازدواج صرفاً در صورت داشتن روابط متعدد یا با افرادی غیر از همسر آینده می‌تواند باعث تأثیرات منفی بر زندگی آینده شود (تیچمن^{۲۶}، ۲۰۰۳). یکی از دلایلی که یافته پژوهش اخیر تا حدی با پژوهش حاضر متفاوت است احتمالاً تفاوت‌های فرهنگی بافت پژوهش است. در واقع، با توجه به قوانین رسمی و دستورات دینی و اخلاقی موجود در فرهنگ ایرانی - اسلامی کشور ما، داشتن روابط پیش از ازدواج، به ویژه از نوع پیشرفته، تقبیح شده است و بنابراین نمی‌توان انتظار تطابق کامل یافته‌های این پژوهش را با تحقیقاتی داشت که در بافتی دیگر به ویژه در فرهنگ غربی انجام می‌شوند. هم‌چنین باید در نظر داشت که بر اساس بعضی پژوهش‌ها، روابط جنسی قبل از ازدواج برای زنان در ایران ممکن است وسیله‌ای برای تهییج شریک جنسی به ازدواج و در نتیجه راهی برای ورود به زندگی مشترک باشد (احمدآبادی و همکاران^{۲۷}، ۲۰۱۵).

با این حال، حتی در جوامع غربی نیز پژوهش‌های بسیاری نشان داده‌اند که داشتن روابط قبل از ازدواج و همبستگی هم با ثبات و هم با کیفیت زناشویی ارتباط منفی و معنی‌داری دارند و این ارتباط منفی با وجود عادی شدن چنین روابطی در بعضی جوامع هم‌چنان ثابت مانده است (ژوزه، دنیل آلیری، و مویر^{۲۸}، ۲۰۱۰). این نتیجه، یافته‌های پژوهش حاضر را درباره کاهش رضایت زناشویی در صورت تجربه رابطه جنسی قبل از ازدواج تأیید می‌کند.

نکته مهم دیگر درباره تأثیر روابط جنسی قبل از ازدواج بر روابط زناشویی افراد پس از ازدواج، به ویژه در بافت فرهنگی مذهبی، به احساسات درونی افراد مربوط می‌شود، چرا که این روابط در چنین بافت‌هایی با اضطراب‌ها و تردیدهایی از جانب افراد همراه است (گلزاری، ۱۳۸۳). افراد دارای اعتقادات مذهبی که به هر

دلیلی روابط پیشرفته قبل از ازدواج را تجربه می‌کنند، احتمالاً پس از ازدواج، گرایش بیشتری به محدود کردن همسرشان خواهند داشت (اوکر^{۲۹}، ۲۰۰۸) که این موضوع خود می‌تواند بر ارتباط زوجین اثر بگذارد.

پی‌نوشت‌ها

1. Goldenberg & Goldenberg	15. Delavar
2. Ezazi	16. Fowers & Olson
3. Azadarmaki	17. Soleimanian
4. Spanier & Lewis	18. Mahdavian
5. Kurdek	19. Google Forms
6. Lavner, Karney & Bradbury	20. MANOVA
7. Khalajabadi Farahani	21. ANOVA
8. Golzari	22. Box's Test
9. Khalajabadi Farahani, Kazmipour & Rahimi	23. Bartlett's Test of Sphericity
10. Ghebremichael & Finkelman	24. Least Significant Differences (LSD)
11. Sprecher, Treger & Sakaluk	25. Paik
12. Mousavi, Navabinezhad & Atef Vahid	26. Teachman
13. Khalajabadi Farahani & Shojaie	27. Ahmadabadi, Panaghi, Madanipour, Sedaghat, Tira, Kamrava & Maleki
14. Tirgari, Asgharnejad Farid, Bayanzadeh & Abedin	28. Jose, Daniel O'Leary & Moyer
	29. Uecker

منابع

- عزازی، ش. (۱۳۷۹). جامعه‌شناسی خانواده با تاکید بر نقش، ساختار و کارکرد خانواده در دوران معاصر. تهران: روشنگران، مطالعات زنان.
- تیرگری، ع.، اصغرزاد فرید، ع. ا.، بیان‌زاده، ا.، و عابدین، ع. ر. (۱۳۸۵). مقایسه سطوح هوش هیجانی و رضامندی زناشویی و رابطه ساختاری آن‌ها در زوجین ناسازگار و سازگار شهرستان ساری در سال ۱۳۸۳. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۱۶(۵۵)، ۸۶-۷۸.
- خلج‌آبادی فراهانی، ف. (۱۳۹۱). تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج بر احتمال طلاق در بین افراد تحصیل کرده دانشگاهی. فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، ۵۸، ۹۱-۴۹.
- خلج‌آبادی فراهانی، ف.، و شجاعی، ج. (۱۳۹۲). نگرش دانشجویان دانشگاه‌های تهران نسبت به تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج در رضایت زناشویی. فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، ۶۱(۱)، ۱۸۸-۱۴۹.
- خلج‌آبادی فراهانی، ف.، کاظمی‌پور، ش.، و رحیمی، ع. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج بر سن ازدواج و تمایل به ازدواج در بین دانشجویان دانشگاه‌های تهران. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۹(۱)، ۲۸-۷.
- دلاور، ع. (۱۳۸۰). روش‌های پژوهش در روانشناسی و علوم تربیتی. تهران: ویرایش.
- سلیمانیان، ع. ا. (۱۳۷۳). بررسی تأثیر تفکرات غیرمنطقی بر اساس رویکرد شناختی بر نارضایتی زناشویی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خوارزمی.

گلزاری، م. (۱۳۸۳). دوستی و ارتباط پایدار با جنس مخالف در نوجوانان و رابطه آن با ویژگی‌های خانوادگی. نخستین کنگره سراسری آسیب‌شناسی خانواده در ایران، تهران، دانشگاه شهید بهشتی، ۳۰-۲۸ اردیبهشت. موسوی، س. ا.، نوابی‌نژاد، ش.، و عاطف وحید، م. ک. (۱۳۸۶). تأثیر روابط قبل از ازدواج بر تعارضات زناشویی در دانشجویان متاهل دانشگاه‌های دولتی شهر تهران. پژوهش‌های مشاوره (تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره)، ۶(۲۲)، ۲۷-۴۰.

مهدویان، ف. (۱۳۷۶). بررسی تأثیر آموزش ارتباط بر رضایت‌مندی زناشویی و سلامت روانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، انستیتوی روانپزشکی تهران.

- Ahmadabadi, Z., Panaghi, L., Madanipour, A., Sedaghat, A., Tira, M., Kamrava, S., & Maleki, G. (2015). Cultural Scripts, Reasons for having sex, and regret: A study of Iranian Male and female university students. *Sexuality & Culture, 19*(3), 561-573.
- Azadarmaki, T. (2004). Families in Iran: The Contemporary Situation. In B. N., Adams & J., Trost (Eds), *Handbook of world families*. (pp. 467-485). California: Sage.
- Delavar, A. (2001). [*Educational and Psychological Research methods*]. Tehran: Virayesh [in Persian].
- Ezazi, Sh. (2000). [*Sociology of the family with emphasis on contemporary family role, structure and function*]. Tehran: Roshangaran, Women's Studies [in Persian].
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). ENRICH Marital Satisfaction Scale: A brief research and clinical tool. *Journal of Family Psychology, 7*(2), 176-185.
- Ghebremichael, M. S., & Finkelman, M. D. (2013). The effect of premarital sex on sexually transmitted infections (STIs) and high risk behaviors in women. *Journal of AIDS and HIV Research, 5*(2), 59-64.
- Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (1996). *Counseling Today Family*. New York: Book/Cool Publishing Company.
- Golzari, M. (2004). [Heterosexual Friendship and Consistent Relationship among Adolescents and its Relationship with Family Characteristics]. *The First National Conference on Family Pathology of Iran, Tehran, Shahid Beheshti University, May 18-20* [in Persian].
- Jose, A., Daniel O'Leary, K., & Moyer, A. (2010). Does premarital cohabitation predict subsequent marital stability and marital quality? A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family, 72*(1), 105-116.
- Khalajabadi Farahani, F. (2013). [The influence of premarital heterosexual relationships on probability of divorce among university educated individuals]. *Women's strategic studies, 58*, 49-91 [in Persian].
- Khalajabadi Farahani, F., Kazemipour, Sh., & Rahimi, A. (2013). [The influence on premarital heterosexual relationships on marital timing and marital desire among college students in Tehran]. *Journal of Family Research, 9*(1), 7-28 [in Persian].

- Khalajabadi Farahani, F., & Shojaei, J. (2013). [The attitude of Tehran's college students towards the effect of premarital heterosexual relationships on marital satisfaction]. *Women's strategic studies*, 61, 149-188 [in Persian].
- Kurdek, L. A. (2005). Gender and marital satisfaction early in marriage: A growth curve approach. *Journal of Marriage and Family*, 67(1), 68-84.
- Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2016). Does Couples' Communication Predict Marital Satisfaction, or Does Marital Satisfaction Predict Communication? *Journal of Marriage and Family*, 78(3), 680-694.
- Mahdavian, F. (1997). Investigating the effect of relationship training on marital satisfaction and mental health. Master's thesis of Psychology, Tehran Psychiatric Institute [in Persian].
- Mousavi, S. E., Navabinezhad, Sh., & Atef Vahid, M. K. (2007). [The effects of premarital relationship on the marital conflict of the married students of the universities in Tehran]. *Counseling Research and Developments*, 6(22), 27-40 [in Persian].
- Paik, A. (2011). Adolescent sexuality and the risk of marital dissolution. *Journal of Marriage and Family*, 73(2), 472-485.
- Soleimani, A. A. (1994). Investigating the effects of premarital relationship on marital satisfaction based on cognitive approach. Master's thesis, Kharazmi University [in Persian].
- Spanier, G. B., & Lewis, R. A. (1980). Marital quality: A review of the seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 42, 825-839.
- Sprecher, S., Treger, S., & Sakaluk, J. K. (2013). Premarital sexual standards and sociosexuality: Gender, ethnicity, and cohort differences. *Archives of Sexual Behavior*, 42(8), 1395-1405.
- Teachman, J. (2003). Premarital sex, premarital cohabitation, and the risk of subsequent marital dissolution among women. *Journal of Marriage and Family*, 65(2), 444-455.
- Tirgari, A., Asgharnezhad Farid, A., Bayanzadeh S., & Abedin, A. (2006). [A comparison between emotional intelligence and marital satisfaction, and their structural relation among discordant and well-adjusted couples in Sari, Iran]. *Journal of Mazandaran University of Medical Science*, 16(55), 78-86 [in Persian].
- Uecker, J. E. (2008). Religion, pledging, and the premarital sexual behavior of married young adults. *Journal of Marriage and Family*, 70(3), 728-744.